

værdig før langt hen i 1920. Det kan altså ikke i nogen som helst Henseende forsinke Sagen, om Ændringsforslag Nr. 2 vedtages.

Hvad Ændringsforslag Nr. 24 angaar, da hænger det sammen med, at vi mener, at naar det hele er tænkt som en frivillig Ordning — vi gaar ud fra, og det gør Lovforslaget ogsaa, at langt den største Part af Majoratsbesidderne vil gaa ind paa denne frivillige Ordning —, er det ret meningsløst allerede i Loven at fastsætte, hvilken Procent af Værdien der fremtidig skal betales i Afgift, idet der maaske overnøvedet ikke bliver nogen Majoratsbesidder, der ikke vil gaa ind paa den frivillige Ordning, der her er paatænkt. Jeg synes, at i alle Henseender er vort Ændringsforslag at foretrække. Rigsdagen tager derfor til sin Tid Beslutning om, hvad der skal gøres overfor de Majoratsbesidder, der ved Udgangen af 1921 endnu ikke har meldt sig for at gaa med til den frivillige Ordning, der her foreslaas.

Harboe: Den højtærede Justitsminister tog, maaske ikke ganske mod sin Villie, fejl, naar han tillagde mig den Tanke, at jeg skulde finde det grundlovsmæssigt at have en Afgift paa Majoraterne paa 15 pCt., men grundlovstridigt at have en Afgift paa 20 pCt. eller 25 pCt. Vi har netop begyndt det konservative Folkepartis Bemærkninger i Betænkningen med at tage et almindeligt Forbehold overfor Grundlovsmæssigheden, og vi har formuleret et Ændringsforslag til § 1, fordi vi paa Regeringsforslaget for bestemt grundlovstridigt paa et enkelt Punkt. Jeg har ikke haft den Tanke at fjerne Grundlovstridigheden ved at sætte Afgiften til 15 pCt., men jeg har haft den Tanke, at forsaavidt dette kan bringes i grundlovsmæssig Orden eller senere anerkendes for at være grundlovsmæssigt, vil det konservative Folkeparti ikke vægre sig ved at medarbejde paa dette Forslags Grundlag, og som et Led i dette Medarbejde maa de Ændringsforslag betragtes, som jeg har stillet.

Justitsministeren (Zahle): Enten er de Forslag, det ærede Medlem (Harboe) har stillet, grundlovsmæssige eller grundlovstridige efter hans egen Opfattelse. Jeg gaar ud fra, at han maa opfatte sine Forslag som grundlovsmæssige. Men saa er mine det ogsaa.

Marott: Den ærede Ordfører bemærkede før under Omtalen af vort Ændringsforslag, at det indeholdt en grundlig Reform, en lovlig grundlig Reform af hele dette Besiddelsesforhold. Ja, det er det, Spørgsmaalet drejer sig om: Hvor meget har Slægterne Ret til at beholde af disse Godser? Derom er der forskellige Meninger. Een Mening er udtrykt i Regeringsforslaget, en anden i det konservative Forslag om de 15 pCt. og en tredie i Socialdemokratiets Forslag. Det er altsaa de forskellige Meninger, der er om denne Sag. Vi er alle enige om, at vi har noget til gode, og det er da i alt Fald godt, at vi er enige om det; og Spørgsmaalet er, hvor meget der skal ydes til Samfundet fra disse Godsers Side. Det er det, der skal afgøres af Lovgivningsmagten, og vi fra vor Side har stillet vort Forslag i saa Henseende. Det er altsaa vort Standpunkt, som er udtrykt deri, og det er det Forslag, jeg har motiveret og anbefalet.

Med Hensyn til en Udtalelse af det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt (Birck) vil jeg gerne gøre en kort Bemærkning. Det ærede Medlem talte om Hjemfaldsgodserne, om Jordens Værdi, om, hvor meget der var givet for den, o. s. v. Det er i og for sig ikke det, der er Spørgsmaalet i denne Sag; Spørgsmaalet er det, som jeg nævnedes før: om Samfundets større eller mindre Ret til disse Godser. Og hvad angaar den personlige Side af Sagen, som jeg jo ikke har omtalt her, men som det ærede Medlem kom ind paa, mente han, at de borgerlige Proprietærer var personlig set værre, altsaa daarligere Samfundsborgere, end Godsejerne (Modsigelse af *Birck*). Ja, saaledes forstod jeg det, at de var værre, jeg tror nok, det var Meningen med det ærede Medlems Tale. Jeg vil dertil sige, at fordi der er nogen, der er værre, er det ikke sagt, at Godsejerne er særlig prisværdige, eller at de særlig er nogle Engle. I alt Fald er det en almindelig anerkendt Ting, at vore Lensbesidderne, og overhovedet vor Adel, ikke har givet nogen særlig Indsats i dansk Kulturarbejde, heller ikke i Form af Støtte til Kunst og Videnskab, hvilket der jo var særlig Anledning til for dem i Kraft af deres store Rigdom. Jeg tror heller ikke, man kan sige, at Godsejerne, Herremændene her i Landet har gjort en særlig Indsats i det danske Landbrugs store Udvikling, de har ikke særlig været Foregangsmænd paa dette Omraade. Jeg har det Indtryk, at det er Gaardmænd og Husmænd, Landbrugets Mænd i al Almindelighed, der har